

อิทธิพลของความวิตกกังวล การรับรู้ภาวะสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคม
ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

รัชนิพร ภัทรปกรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อิทธิพลของความวิตกกังวล การรับรู้ภาวะสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

THE INFLUENCE OF ANXIETY, PERCEIVED HEALTH STATUS AND SOCIAL SUPPORT ON SELF-CARE BEHAVIORS OF CAREGIVERS OF STROKE PATIENTS

รัชณีพร ภัทรปกรณ์ 5337936 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จงจิต เสน่หา, Ph.D. (NURSING), วิมลรัตน์ กุ๋วราวุฒิปานิช, Ph.D. (NEUROSCIENCES), ชงชัย นิละนนท์, พ.บ., ว.ว. (ประสาทวิทยา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของความวิตกกังวล การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ และการสนับสนุนทางสังคม ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรียม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลหลักที่เป็นญาติกับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ให้การดูแลผู้ป่วยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน จำนวน 78 ราย ที่พาผู้ป่วยมารับการตรวจติดตามการรักษาที่หน่วยตรวจอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555 – มกราคม 2556 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความวิตกกังวล (State anxiety : form Y-1) แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพ แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.9 มีอายุเฉลี่ย 51.69 ปี มีความวิตกกังวลอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 57.7 การรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.8 ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 60.3 และมีพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี ร้อยละ 89.7 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้ ร้อยละ 40.7 อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .407, p < .001$) โดยการรับรู้ภาวะสุขภาพสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้มากที่สุด ($\beta = .382, p < .01$) รองลงมาคือความวิตกกังวล ($\beta = -.234, p < .05$) และการสนับสนุนทางสังคม ($\beta = .208, p < .05$)

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอแนะว่าพยาบาลควรมีการส่งเสริมการรับรู้ภาวะสุขภาพที่ถูกต้อง และหาแนวทางในการลดความวิตกกังวลของผู้ดูแล รวมทั้งสนับสนุนทางด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดูแลตนเองที่เหมาะสมกับตัวผู้ดูแลเองด้วย ซึ่งจะส่งผลให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ความวิตกกังวล / การรับรู้ภาวะสุขภาพ / การสนับสนุนทางสังคม / พฤติกรรมการดูแลตนเอง / ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

THE INFLUENCE OF ANXIETY, PERCEIVED HEALTH STATUS AND SOCIAL SUPPORT ON SELF-CARE BEHAVIORS OF CAREGIVERS OF STROKE PATIENTS

RACHANEEPORN PATTHARAPAKORN 5337936 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHONGJIT SANEHA, Ph.D.
(NURSING), WIMOLRAT PUWARAWUTTIPANIT, Ph.D. (NEUROSCIENCES),
YONGCHAI NILANONT, M.D.

ABSTRACT

This research aimed to study the influence of anxiety, perceived health status and social support on the self-care behaviors of caregivers of stroke patients. The conceptual framework of Orem's Self-Care Theory was used to guide this study. The sample comprised seventy-eight primary family caregivers of stroke patients who had provided care for patients at least one month at the outpatient department of Siriraj Hospital during November 2012 – January 2013. Data were collected by using questionnaires about personal information, anxiety (State Anxiety: Form Y-1), perceived health status, perceived social support and self-care behaviors of caregivers of stroke patients. The data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis.

According to the findings, most of the samples were females (85.9%) with a mean 51.69 years of age. Most of the sample had mild anxiety (57.7%), good perceived health status (71.8%), moderate social support (60.3%) and good self-care behaviors (89.7%). Multiple regression showed that anxiety, perceived health status, perceived social support explained 40.7% of variance in self-care behaviors of stroke patients caregivers ($R^2 = .407$, $p < .001$). Perceived health status was found to be most capable of predicting the self-care behaviors of stroke patients caregivers. ($\beta = .382$, $p < .01$), followed by anxiety ($\beta = -.234$, $p < .05$) and social support ($\beta = .208$, $p < .05$)

From the result, the researcher recommends that nurses and health care team should promote perceived health status, develop guidelines to reduce anxiety and provide additional information support for caregivers in order to increase self-care behaviors of stroke patients caregivers.

KEY WORDS: ANXIETY / PERCEIVED HEALTH STATUS / SOCIAL SUPPORT /
SELF-CARE BEHAVIORS / CAREGIVERS OF
CEREBROVASCULAR DISEASE PATIENTS

156 pages

Copyright by Mahidol University